

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

سرایش: رسانه‌ی الکترونیک | ۲۶ صفحه
اسفند ماه ۱۴۰۰ | سال دوم | شماره ۱۸
اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

با عنایت

سرایش؛ رسانه‌ی الکترونیک | ۲۶ صفحه |

اسفند ماه ۱۴۰۰ | سال دوم | شماره ۱۸

تهیه شده در اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

آماده‌سازی محتوا: فروزان امیدی

تحریریه این شماره: محمد حسن نژاد | دکتر سعید حسن‌زاده |

مانلی نورایی | دکتر علی خالقی‌نژاد | سمیه باقری

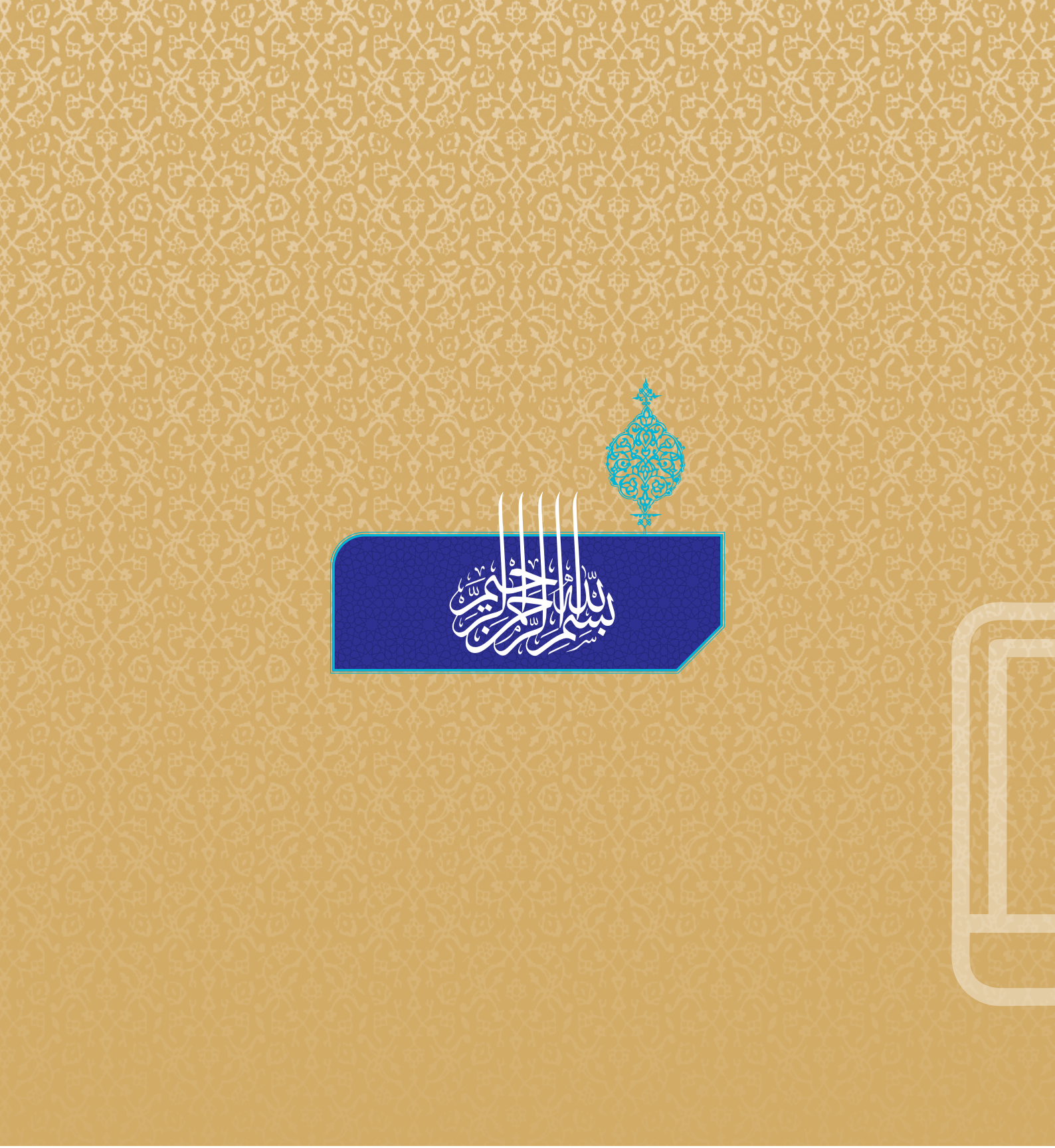
طراح گرافیک و صفحه‌آرا: مجتبی زند

کلیه حقوق مادی و معنوی این نشریه متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است.

نشانی: تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر |

ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ | تلفن: ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱ | نامبر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: www.oerp.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معلمین توجه داشته باشند و این هم یکی از مسئولیت های مهم معلمین است که باید از فکر مخاطب خودشان - دانشجو و دانش آموز و جوان و طلبه و غیره - صیانت کنند؛ همچنان که شهید مطهری این کار را می کرد.

حضرت آیت الله خامنه ای (مدظله العالی)

۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۰

فهرست

«علی لطیفی» به سمت «سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» منصوب شد

۱۴

فراخوان «پنجمین دوره خاطره‌های معلمی رشد» منتشر شد

۶

نشست‌های هم‌اندیشی با همکاران باسرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

۷

اهمیت آموزش ابتدایی

۱۱

کووید ۱۹ به مثابه فرصت برای نظام تعلیم و تربیت

۱۴

تحکیم ارتباط بین سازمان پژوهش و دانشگاه فرهنگیان؛ یک ضرورت اساسی است

۱۶

وبینار مسئولان مجله «رشد برهان متوسطه دوم» برگزار می‌شود

۲۱

«علی لطیفی» به سمت «سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» منصوب شد

وزیر آموزش و پرورش در حکمی، «علی لطیفی» را به سمت «سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» منصوب کرد. به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به نقل از مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی وزارت آموزش و پرورش، متن حکم یوسف نوری به شرح زیر است:

جناب آقای علی لطیفی

با توجه به تعهد، تجارب و شایستگی ارزنده جناب‌عالی، به موجب این ابلاغ به عنوان «سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» منصوب می‌شوید.

امید است با توکل و استعانت از پیشگاه خداوند قادر متعال، پیروی از منویات و مطالبات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و پیگیری سیاست‌های ریاست محترم جمهور، در تحقق برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش دولت سیزدهم در سازمان مربوطه موفق و مؤید باشید. در این راستا، رعایت اصول «عدالت محوری»، «انقلابی‌گری»، «مردم‌داری»، «پاکدستی و فسادستیزی» و «قانون‌مداری» دولت مردمی الزامی است.

انتظار می‌رود که ضمن در نظر قرار دادن مفاد بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، سیاست‌های کلی ایجاد تحول در آموزش و پرورش، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و قوانین و مقررات آموزش و پرورش در این سازمان، در پیگیری موارد ذیل با رویکرد تحولی اهتمام و جدیت داشته باشید و علاوه بر گزارش مستمر فرآیندها، نتیجه اقدامات را در پایان خرداد ماه هر سال به اینجانب گزارش نمایید.

● توجه جدی به جایگاه سازمان به مثابه قلب آموزش و پرورش و بازبینی، اصلاح و ایجاد تحول در سیاست‌ها، رویه‌ها، فرآیندها و برنامه‌های سازمان و نظام تعاملات آن با دیگر بخش‌های وزارت به منظور بازیابی و تثبیت این جایگاه.

- التزام به سیاست‌ها و اسناد تحوُّلی مصوَّب در تدوین برنامه‌های سازمان و حرکت در مسیر تحقق اهداف و آرمان‌های نظام جمهوری اسلامی و بیانیه گام دوم.
- توسعه و تقویت پژوهش محوری با توجه ویژه به پژوهش‌های راهبردی و رصدی ناظر به وضع کنونی و افق پیش روی نیاز نظام تربیت رسمی عمومی و سازمان.
- اصلاح و تکمیل راهنمای برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و تدارک عالمانه دیگر گام‌های مورد نیاز برای تهیه و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری.
- اهتمام به فضای مجازی و ابعاد گوناگون تأثیر و تأثر میان نظام تربیت رسمی عمومی و برنامه درسی با این فضا و بازطراحی سیاست‌ها، فعالیت‌ها و خدمات سازمان با نظر به آن.
- تعامل هم‌افزا با دانشگاه فرهنگیان و عنایت جدی به انسجام و هماهنگی برنامه‌های درسی با برنامه درسی تربیت معلم و دیگر برنامه‌ها و اقدامات مرتبط با آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی در آموزش و پرورش
- تقویت سرمایه انسانی سازمان با تأکید بر توانمندسازی کارشناسان سازمان، بهره‌مندی از تجارب پیشکسوتان و استفاده از نیروهای دانا، آگاه، خوش فکر، متدین و انقلابی.
- مشارکت‌پذیری و استفاده از دیدگاه‌ها و تجارب معلمان، مربیان، مدیران مدارس، خانواده‌ها، کارشناسان، صاحب‌نظران حوزه و دانشگاه و دیگر فعالان عرصه تربیت و طراحی و توسعه نظام شناسایی و بهرمندی از ابتکارات، نوآوری‌ها و پیشنهادها.

فراخوان «پنجمین دوره خاطره‌های معلمی رشد» منتشر شد

«پنجمین دوره خاطره‌های معلمی رشد» توسط مجله رشد معلم در دفتر انتشارات و فناوری آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی برگزار می‌شود.

به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، زندگی هر معلم مسیری است خاطره‌خیز و سرشار از تجربه‌هایی که مرور آن‌ها می‌تواند زمینه‌ساز رشد و تعالی دیگر همکاران باشد. بر این اساس مجله رشد معلم با دعوت از معلمان سراسر کشور به نوشتن خاطرات خود از آن‌ها خواسته تا لحظه‌هایی از راه‌های رفته را با همکاران خود در جای‌جای این مرز و بوم شریک شوند. این فراخوان با محوریت رویدادهای خاص حین تدریس (مربوط به دانش‌آموزان، والدین و همکاران) و رویدادهای مرتبط با فضای کار، در عین حال حوادث ناشی از خصوصیات اقلیمی محل خدمت و... برگزار می‌شود. برای ارزیابی خاطرات در پنجمین دوره خاطره‌های معلمی رشد بر مواردی چون درس‌آموز و الهام‌بخش بودن؛ بکر بودن سوژه و موضوع؛ شروع خوب و پایان‌بندی به موقع؛ توصیف و فضاسازی خوب و کشش و انتظارآفرینی تأکید شده است.

مهلت ارسال آثار ۳۱ خردادماه و زمان اعلام نتایج مهر ۱۴۰۱ خواهد بود و آثار برگزیده در مجلات رشد به چاپ می‌رسد.

علاقه‌مندان جهت شرکت در پنجمین دوره خاطره‌های معلمی رشد و بارگزاری آثار می‌توانند به وبگاه www.roshdmag.ir مراجعه کنند.

نشست‌های هم‌اندیشی با همکاران باسپرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نشست هم‌اندیشی همکاران دفتر انتشارات و فناوری آموزشی با سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، در ابتدای این نشست که با حضور دکتر علی محبی معاون برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری، محمدصالح مذنبی مدیرکل دفتر انتشارات و فناوری آموزشی و معاونین و رؤسای گروه‌های این دفتر برگزار شد، حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر علی لطیفی سرپرست سازمان گفت: دفتر انتشارات و فناوری آموزشی با ظرفیتی که دارد، می‌تواند در نظام آموزشی کشور نقشی به مراتب بیشتر از وضعیت حاضر ایفا کند، خصوصاً که پس از همه‌گیری ویروس کرونا، مطالبه‌های عمومی در جهت توجه جدی‌تر به اقتضات آموزش و تربیت در جهان مجازی شکل گرفته و ما باید ضمن درک عالمانه این وضعیت، در حرکت از کتاب محوری به سمت تولید بسته‌های تربیت و یادگیری از توان این دفتر به خوبی استفاده کنیم.

سرپرست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ضمن تأکید بر همکاری مثبت در به سرانجام رساندن امور و اهمیت اولویت‌بندی در برنامه‌ها ادامه داد: لازمه رخ دادن اتفاقات خوب در سازمان، همدلی، انس و الفت و اخلاق مداری کارکنان در تعامل با یکدیگر است.

محمدصالح مذنبی مدیرکل دفتر انتشارات و فناوری آموزشی نیز توضیحاتی در خصوص شیوه تدوین برنامه ۵ ساله این دفتر و برش برنامه‌های سال آتی ارائه کرد.

در ادامه این نشست، کارکنان دفتر انتشارات و فناوری آموزشی به بیان دیدگاه‌ها، نقطه‌نظرات و پیشنهادهای خود درباره فعالیت‌های مختلف این دفتر پرداختند. ضرورت وجود نگاه کلان در سازمان برای حضور رسانه‌ای و مجازی قوی‌تر، اهمیت توجه به وضعیت نیروی انسانی سازمان، گزارش اقدامات انجام شده به

منظور ارتقای کیفی مجلات رشد و ظرفیت این مجلات برای طرح به عنوان اجزای مؤثر بسته های تربیت و یادگیری، گزارش تلاش های انجام شده در جهت تدوین استانداردهای آموزشی مختلف همانند استانداردهای فضا و تجهیزات و همچنین، بررسی مسائل مرتبط با ساماندهی منابع مکتوب از موارد مطرح شده در این بخش بودند.

همچنین، تعدادی از حاضران نیز به بررسی ابعاد مختلف برنامه درج رمزینه های سریع پاسخ در کتاب های درسی در سال تحصیلی جاری و ظرفیت ها، مسائل و چالش های آن پرداختند. شایان ذکر است پیش از این نشست های دیگری با دفتر تألیف کتاب های فنی و حرفه ای و تألیف نظری نیز برگزار شده است.

نشست هم اندیشی و تبادل نظر با حضور رئیس سازمان و همکاران دفتر تألیف کتاب های فنی و حرفه ای و کاردانش

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، در این نشست حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی لطیفی ریاست سازمان با اشاره به جلسات قبلی که با افشار بهمنی مدیرکل دفتر فنی و حرفه ای و کاردانش داشته، اظهار داشت: شاخه های فنی و حرفه ای و کاردانش یکی از مسائل مهمی است که در دوره جدید وزارت آموزش و پرورش ظرفیت جدی برای تحول در آن وجود دارد.

وی ادامه داد: فنی و حرفه ای و کاردانش در وضعیت کنونی از چند جهت اهمیت ویژه ای پیدا کرده است. اول اینکه یکی از وظایف آموزش و پرورش، توجه ویژه به مهارت آموزی و پرهیز از دانشگاه گرایی حداکثری در خروجی های نظام آموزش عمومی است که در این سالها مورد تأکید مقام معظم رهبری و دیگر صاحب نظران نیز بوده است. جهت دوم نگاه ویژه مقام عالی وزارت به مقوله فنی و حرفه ای و کاردانش است که به دفعات در جلسات شورای معاونین مطرح شده است.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی با تأکید بر اینکه حضور آقای مهندس کاظمی در معاونت متوسطه و اهتمام ایشان نسبت به این مقوله، سومین جهت ظرفیت تحول در فنی و حرفه ای و کاردانش است، یاد آور شد: تعیین هویت دوره های تحصیلی و منطق و چگونگی رشته بندی در مقطع متوسطه دوم نیز یک مطالبه مهم در سطح ملی و شورای عالی آموزش و پرورش است و سازمان پژوهش باید بتواند فعالانه وارد عمل شود تا بتواند نقش خود به عنوان قلب وزارت آموزش و پرورش را به درستی ایفا کند.

در ادامه این نشست دکتر علی محبی معاون برنامه ریزی درسی و تولید بسته های تربیت و یادگیری با تشریح شرایط تحصیل در شاخه های مهارتی در ایران و مقایسه آن با سطح بین المللی گفت: در فنی و حرفه ای ۴۰ رشته و در کاردانش بیش از ۱۶۰ رشته وجود دارد و در این دفتر، کارها با انسجام و برنامه ریزی دقیق پیش رفته است.

وی در مورد تهیه و تدوین راهنمای عمل رشته ها و اقدامات انجام شده برای تولید بسته های تربیت و یادگیری نیز توضیحاتی ارائه کرد.

افشار بهمنی مدیرکل دفتر تألیف کتاب های فنی و حرفه ای و کاردانش نیز گزارشی از عملکرد این دفتر در پنج حیطه مأموریتی آن یعنی پژوهش، آمایش سرزمینی و تحلیل بازار کار، طراحی و تدوین

برنامه درسی، طراحی و تدوین بسته‌های تربیت و یادگیری و اشاعه و پایش برنامه‌های درسی و بسته‌های تربیت و یادگیری ارائه کرد.

در ادامه، هر یک از معاونین و رؤسای گروه‌های دفتر تألیف کتاب‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به طرح تفصیلی مباحث، مسائل، پیشنهادهای و انتظارات خود پرداختند. برگزاری جلسات مشترک با معاونت آموزش متوسطه و ارتقای سطح تعامل با آن معاونت، پیشنهاد بازدید مقام عالی وزارت از هنرستانها و دیدن مشکلات و چالش‌های این بخش از نزدیک، اهمیت تطابق برنامه‌های سازمانی با رویکرد توجه به شایستگی، پیگیری ارائه گواهی ضمن خدمت به همکاران برون سازمانی، بهره‌گیری بیشتر از فیلم‌ها و نرم افزارهای آموزشی، کمبود هنرستان در برخی استانها به ویژه استان تهران، لزوم توجه ویژه به ساماندهی نیروی انسانی در دفتر فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ضرورت توجه به درس اخلاق حرفه‌ای، پرداختن به مثلث آموزشی سازمان پژوهش - نیروی انسانی - تجهیزات در آموزش فنی و حرفه‌ای از جمله مهمترین مباحث مطرح شده در این بخش از نشست بود. شایان ذکر است که این نشست، سومین نشست هم‌اندیشی و تبادل نظر ریاست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با همکاران و مسئولان واحدهای مختلف سازمان بود.

نشست هم‌اندیشی و تبادل نظر با حضور رئیس سازمان و همکاران حوزه ریاست

سومین نشست هم‌اندیشی و تبادل نظر همکاران با رئیس سازمان پژوهش مربوط به نشست همکاران حوزه ریاست بود که چهارشنبه ۱۴ اسفندماه در سالن جلسات شهید سلیمی جهرمی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، در ابتدای این جلسه سید سعید بدیعی مدیرکل حوزه ریاست با اشاره به اینکه این حوزه بازوی اجرایی رئیس سازمان بوده و اقدامات نظارتی و پیگیری را نیز انجام می دهد، بیان داشت: این حوزه مسئول ارتباطات درون و بیرون سازمانی است و امیدوارم از ظرفیت این بخش بهره بیشتری عاید سازمان شود.

وی ضمن معرفی حاضرین در جلسه، گزارش کوتاهی از عملکرد بخش‌های مختلف حوزه ریاست ارائه کرد.

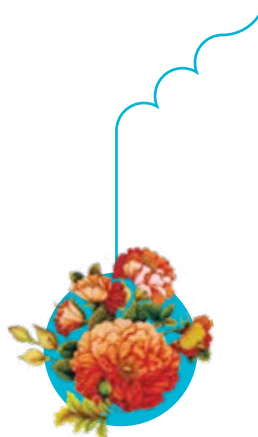
در ادامه حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی لطیفی رئیس سازمان، حوزه ریاست را یکی از مهمترین واحدهای سازمان برشمرد و گفت: در حوزه ریاست سازمان، علاوه بر بخش‌هایی که به صورت معمول در دیگر سازمان‌ها وجود دارد، واحدهایی مانند مرکز اسناد و کتابخانه و شورای هماهنگی علمی نیز هستند که جایگاه این حوزه را در سازمان برجسته‌تر می‌کنند.

دکتر لطیفی در تشریح فعالیت واحدهای مختلف حوزه ریاست گفت: کتابخانه سازمان باید جایگاه و عملکرد بالاتری داشته باشد. در بخش روابط عمومی سازمان در این دو ساله اتفاقات خوبی رخ داده است؛ بخش ارزیابی عملکرد، حضور مؤثری نداشته و لازم است ایفای نقش پررنگ‌تری داشته باشد و شورای هماهنگی علمی سازمان نیز ظرفیت خوبی برای کمک به اتقان برنامه‌های سازمان است.

در ادامه حاضران در جلسه نظرات و پیشنهادات خود را بیان کردند که شفافیت چگونگی نقش آفرینی سازمان پژوهش در جهاد تبیین و اجرای منویات مقام معظم رهبری، مروری بر اقدامات انجام شده در برنامه ششم توسعه و توجه به نقاط قوت و ضعف سازمان و بهره گیری از این نقاط در تدوین برنامه های مطلوب تر؛ توجه ویژه به توانمندسازی نیروی انسانی؛ حضور فعال تر مدیران سازمان در فعالیت های اجتماعی؛ لزوم هماهنگی بخش های مختلف سازمان در جمع آوری اطلاعات سازمانی و پرهیز از تداخل وظایف برخی از این موارد بود.

برگزاری جلسات فصلی همکاران حوزه ریاست با رئیس سازمان، تاکید بر مدیریت مشارکتی و تاثیر آن بر اجرای بهتر امور، روزآمدسازی شرح وظایف دبیرخانه شورای هماهنگی علمی، لزوم هماهنگی بیشتر درون سازمانی در جهت اشاعه و اطلاع رسانی اقدامات سازمان، مفاهیمی رسانه ای مدیران و ایجاد تعامل دوسویه، ضرورت رعایت سیاست جامع رسانه ای درون سازمانی و لزوم پایبندی به آن، لزوم تقویت تعامل با مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و مشخص بودن مجرای اطلاع رسانی اقدامات و اخبار سازمان از دیگر مواردی بود که در این جلسه مطرح شد.

اهمیت آموزش ابتدایی

حق بهره‌مندی از آموزش ابتدایی از حقوق اساسی هر کودکی در سرتاسر جهان است. در بسیاری از کشورهای جهان حق بهره‌مندی از آموزش رایگان، برای کودکان و فارغ از جنسیت آن‌ها به رسمیت شناخته شده است و هر کودکی باید از آموزش ابتدایی با کیفیت برخوردار شود. والدین کودکان و اولیای قانونی آن‌ها باید نسبت به اهمیت بهره‌مندی کودکان از آموزش ابتدایی آگاه باشند، چراکه دانش، سلامتی، بهزیستی و اصول اخلاقی نقش اساسی را در زندگی کودک ایفا می‌کند و همه این مسائل باید در آموزش ابتدایی کودکان حضور داشته باشد. از سوی دیگر مسائل بهداشتی، سلامت و بهداشت محیط آموزش نیز در زیست مناسب و صحیح کودکان در مدارس از اهمیت شایانی برخوردار است و نظام‌های آموزشی باید در ارائه خدمات و انجام وظایف خود به این نکات دقت کنند. از سوی دیگر ایجاد محیط مناسب برای بازی و تمرینات ورزشی هم از اهمیت خاصی در این زمینه برخوردار است و موجب تقویت مهارت‌های اجتماعی و توانمندی‌های مشارکت کودکان در زندگی اجتماعی می‌شود. از سوی دیگر آموزش مسائل اخلاقی در قالب آموزش‌های ابتدایی باعث می‌شود که کودکان احساسات خود را پرورش دهند و توانایی خود در تشخیص خوب و بد و ساختن یک نظرگاه و نقطه نظر اخلاقی، در بررسی مسائل مختلف اجتماعی را تقویت کنند. آموزش‌های ابتدایی تنها به معنی فراهم کردن کتاب و آموزش خواندن و نوشتن نیست. سیاست‌گذاران این حوزه باید به وضعیت سلامتی کودک، تغذیه مناسب او و بهداشت کودکان هم بهای لازم را بدهند. در عین حال ما نمی‌توانیم نقش آموزش ابتدایی را در توسعه همه جانبه یک کشور انکار کنیم. به همین خاطر برای سیاست‌گذاران این حوزه مسائلی مانند کودکان کار و عقب افتادن آن‌ها از تحصیل، کار اجباری کودکان و کودکانی که باید در غیاب والدین که به سر کار می‌روند از خانه و برادران و خواهران کوچک‌تر خود مراقبت کنند، در اولویت سیاست‌گذاری‌های آموزشی قرار گیرد. سرانجام اینکه نباید فراموش کنیم که آینده یک کشور در دستان کودکان امروز است.

برگرفته از سایت:

Smile Foundation

مترجم:

دکتر سعید حسن‌زاده

برخی چالش‌های پیش روی سیستم‌های آموزشی

افزایش استفاده از تکنولوژی‌های روز آموزشی، در بسیاری از کشورها از جمله کشورهای در حال توسعه می‌تواند موجب شود که دانش‌آموزان در فرایند آموزش از تجربه بسیار بهتری برخوردار شوند. اما با این حال نباید فراموش کرد که تکنولوژی مشکلات خاص خود را نیز دارد و استفاده بیش از اندازه از تکنولوژی و فضای مجازی، کودکان را از ارتباط واقعی و معنادار محروم می‌کند. از سوی دیگر بسیاری از مدارس در بسیاری از کشورها هنوز از حداقل امکانات لازم برای اجرای یک فرایند آموزش مناسب برخوردار نیستند. در این کشورها بسیاری از کودکان دچار سوء تغذیه هستند که به رشد ذهنی و فیزیکی آن‌ها آسیب می‌زند. فراموش نکنیم که در همه جای دنیا و در طول تاریخ فقر مانع بهره‌مندی از آموزش و رفتن به مدرسه بوده است. بسیاری از دانش‌آموزان به خاطر مشکلات مالی خانواده مجبور به ترک مدرسه می‌شوند و در غیاب والدینی که به سر کار می‌روند از اعضای کوچک‌تر خانواده مراقبت کنند، کارهای خانه را انجام دهند و یا این که خود نیز در بیرون کار کنند و به اقتصاد خانواده کمک کنند. از سوی دیگر مشکلات نظام‌های آموزشی در ارائه خدمات با کیفیت آموزشی و اداره مطلوب مدارس و همین‌طور کمبود معلمان با تجربه را نیز باید به چالش‌های ذکر شده در بالا اضافه کرد.

برای رفع این مشکلات چه کارهایی می‌توان انجام داد

- سیاستگذاران آموزشی در اولین گام باید تا آنجا که مقدور است آموزش ابتدایی را برای کودکان قابل دسترس و پرنشاط کنند.
- دسترسی به آموزش ابتدایی نباید تنها مختص به شهرهای بزرگ باشد و باید به تمامی نقاط کشور و حتی در مناطق دورافتاده روستایی نیز تسری یابد.
- مدارس هم باید آموزش‌هایی را برای تقویت مهارت‌هایی که کودکان بیشترین کنش و علاقه را نسبت به آنها دارند، در دستور کار خود قرار دهند. مهارت‌هایی نظیر نقاشی و کاردستی از جمله این مهارت‌ها هستند که در کنار خواندن و نوشتن، فضای کلاس را برای کودکان پرنشاط‌تر می‌کند.
- ارتباط میان والدین و معلمان برای حمایت حداکثری از دانش‌آموزان از اهمیت بسزایی برخوردار است که باید در دستور کار نظام‌های آموزشی قرار گیرد.
- والدین نیز باید ارتباط خود را با کودکان تقویت کنند و در عمل نشان دهند که به آنچه که در مدرسه می‌گذرد حساس و علاقمند هستند. آن‌ها باید بر روی تکالیف درسی و نحوه انجام آنها نظارت کنند. این امر باعث می‌شود که کودکان فضای خانه و مدرسه را در امتداد هم ببینند و بسیار فعال‌تر در مدرسه ظاهر شوند.
- معلمان هم باید همیشه دانش‌آموزان خود را با پرسش‌های منظم در مورد علایق و میزان پیشرفت آنها مورد تشویق قرار دهند و به آنها انگیزه لازم را منتقل کنند.

- در دوره ابتدایی و با توجه به سن بچه‌ها، آن‌ها دوست دارند که بازی کنند و فعالیت‌های فیزیکی داشته باشند. در این راستا مدارس باید فضای لازم را برای بازی و تمرینات ورزشی کودکان فراهم کنند.
- با معرفی و استفاده معنادار و به اندازه از ابزارها و تکنولوژی‌های آموزشی جدید و دیجیتال، می‌توان اشتیاق کودکان به یادگیری را بیشتر کرد. در عین حال باید کودکان را تشویق به ورزش و شرکت در مسابقات و همینطور امتحانات مختلف کرد، که البته به دقت طراحی شده باشند.
- با استفاده مناسب از برخی اپلیکیشن‌های یادگیری و سایر امکانات فضای مجازی می‌توان علاقه کودکان به یادگیری را بیشتر کرد. استفاده از این ابزارها برای کودکان بسیار جذاب و اثربخش خواهد بود و به این ترتیب با مفاهیم آموزشی و فرایند یادگیری ارتباط بیشتری برقرار خواهند کرد.

کووید ۱۹ به مثابه فرصت برای نظام تعلیم و تربیت

آموزش از راه دور با شیوع پاندمی کرونا تغییرات شگرفی را تجربه کرده است. تا قبل از کووید ۱۹ آموزش از راه دور به ندرت در کلاس‌ها و مراکز پیش از دبستان تا متوسطه دوم به کار گرفته می‌شد. آندریاس شلیچر (Andreas Schleicher)، مدیر بخش آموزش و پرورش سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) از پاندمی کرونا به عنوان خالق «لحظه بزرگ» برای یادگیری نام برده است. در سطح بسیار افراطی آندرو کیومو (Andrew Cuomo) فرماندار نیویورک در سطح عمومی چرایی وجود کلاس‌های حضور را مورد نقد قرار می‌دهد و ضرورتی برای وجود آنها نمی‌بیند. به هر حال با شیوع کووید باعث تسریع در ایجاد فرصت‌های زیر گردید:

سید علی خالقی نژاد

دکتری مطالعات
برنامه درسی و آموزش

۱ ارتباط خانواده با مدرسه به سرعت گسترش یافته است. هم اکنون در بسیاری از کشورها مدیران و معلمان با والدین دانش‌آموزان از طریق اپلیکیشن‌ها در ارتباط هستند و خوشبختانه این دستاورد پس از کووید ۱۹ نیز ادامه پیدا خواهد کرد.

۲ کووید ۱۹ ظرفیت‌های تکنو - پداگوژیکی معلمان را به سرعت تغییر داد و هم اکنون توانایی به کارگیری امکانات مولتی مدیا و تصویری و سایر ابزارهای تکنولوژیکی نسبت به گذشته افزایش یافته است.

۳ کووید برنامه درسی دیجیتال و دسترسی به منابع آموزشی را وسعت بخشیده است. اخیراً در روزنامه گاردین ذکر شده است که بیش از ۴۰۰۰ کتاب رایگان در کتاب‌های گوگل کروم در دسترس دانش‌آموزان است. در ایران هم سازمان پژوهش در این زمینه فعالیت‌هایی را انجام داده و در دست انجام دارد. Qrcode ثبت شده بر روی

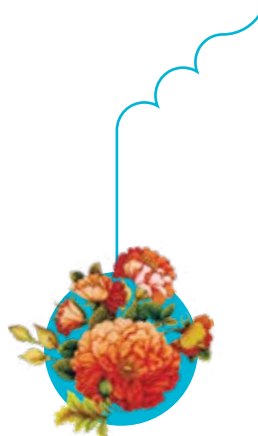
کتاب‌های درسی برای لینک کردن دانش‌آموزان و معلمان با محتوای آموزشی به نظر می‌رسد یکی از اثرات کووید ۱۹ باشد.

۴ سرمایه‌گذاری بر روی آموزش مجازی رشد زیادی پیدا کرده است. نیک فلمینگ (Nic Fleming) اخیراً در یادداشتی ذکر کرده است که سرمایه‌گذاری جهانی بر روی فناوریهای آموزشی از ۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ به ۱۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ رسیده است. در ایران هم شاهد هستیم که سامانه شاد در اوج بحران کرونا متولد گردید و مدارس هم به‌صورت پراکنده به سمت استفاده از سامانه‌های مدیریت یادگیری رفتند. به عبارتی سرمایه‌گذاری بر روی سامانه‌های مدیریت یادگیری در ایران هم فارغ از کیفیت خدمات عرضه شده قابل مقایسه با گذشته نیست.

۵ در حال حاضر با توجه به ذهن‌آگاهی و تجربیات به‌دست‌آمده، آموزش مجازی می‌تواند به عنوان رویکرد مناسبی برای تداوم آموزش مدرسه‌ای در شرایط بحرانی از قبیل حوادث طبیعی و آلودگی هوا، جنگ و غیره مورد استفاده قرار گیرد.

منابع

- Anderson J. (2020) The coronavirus pandemic is reshaping education <https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education/>
- Fleming, Nic (2021). After Covid, will digital learning be the new normal? Reterived from: <https://www.theguardian.com/education/2021/jan/23/after-covid-will-digital-learning-be-the-new-normal>

در نشست «دروس تربیت اسلامی در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان» مطرح شد:

تحکیم ارتباط بین سازمان پژوهش و دانشگاه فرهنگیان؛ یک ضرورت اساسی است

در آخرین روز از هفته گرامیداشت تربیت اسلامی و امور تربیتی، نشست «دروس تربیت اسلامی در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان» به صورت حضوری و مجازی و با مشارکت مدیران و کارشناسان سازمان و دیگر علاقمندان برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، در ابتدای این نشست، حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی لطیفی، سرپرست سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، ضمن تبریک اعیاد شعبانیه و سالروز میلاد امام حسین (علیه السلام)، ارتباط مستمر بین سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و دانشگاه فرهنگیان را عنصر مهمی در جهت دستیابی به اهداف نظام تربیت رسمی دانست.

او ضمن گرامیداشت هفته تربیت اسلامی، بر لزوم گسترش ارتباط بین دانشگاه فرهنگیان و سازمان پژوهش تأکید کرد و گفت: روشن است که از جمله با صلاحیت‌ترین افراد برای نقش آفرینی در طراحی و تدوین محتوای آموزشی، اساتید و فعالان در نظام تربیت معلم همانند دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه شهید رجایی هستند و لازم است که برای بهبود این نقش آفرینی، فاصله‌ها را بین این دو بخش کاهش دهیم. متأسفانه به نظر می‌رسد که در سال‌های گذشته، بنا به دلایل مختلفی این دو مجموعه اندکی از یکدیگر فاصله گرفته‌اند، و همین امر نیز سبب آسیب‌های متعددی را برای نظام آموزشی به دنبال داشته است. بنابراین باید برای رفع این مشکل گام‌های جدی برداشته شده و ارتباط مستمری با بخش‌های مختلف دانشگاه فرهنگیان داشته باشیم.

او افزود: عدم ارتباط کافی سازمان با بدنه آموزشی کشور نظیر اساتید دانشگاه فرهنگیان و معلمان، دلایل مختلفی داشته و دارد و بنای سازمان بر این است که با اتخاذ تدابیر جدی‌تر، این ارتباط را بیش از گذشته تقویت کند. بر همین مبنا نیز امیدوارم که نشست‌ها و برنامه‌های این‌گونه، بتواند به هم‌افزایی بیشتر دانشگاه فرهنگیان و سازمان پژوهش کمک کند.

به مناسبت
هفته تربیت
اسلامی و
امور تربیتی

نشست مجازی:
درس تربیت اسلامی
در برنامه درسی
دانشگاه فرهنگیان

سرپرست سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، اقدامات انجام شده در دانشگاه فرهنگیان در سالهای اخیر را مثبت خواند و گفت: بر مبنای ارتباطاتی که در گذشته با دانشگاه فرهنگیان داشته‌ام، معتقدم که در این دانشگاه، گام‌های تحوُّلی خوبی برداشته شده است که البته همانند هر اقدام دیگری، نیازمند تکمیل است. وی افزود: یکی از این اقدامات دانشگاه فرهنگیان، نوع معماری خاص در برنامه‌های درسی این دانشگاه هست که آشنایی و درگیر شدن جدی کارشناسان سازمان پژوهش با آن، می‌تواند به رشد هر دو مجموعه کمک کند.

توجه به تحولات جامعه در دروس تربیت معلم ضروری است

در ادامه جلسه، دکتر مهدی نامداری پژمان، مدیرکل نشر و اطلاع رسانی علمی دانشگاه فرهنگیان، ضمن ابراز خرسندی از تشکیل این نشست در راستای بهبود بخشی تعاملات دانشگاه فرهنگیان و سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی بحث خود را با عنوان «ساختار برنامه درسی تربیت معلم: معرفی، روندها، بیم‌ها و امیدها»، بر رویکردهای برنامه درسی تربیت معلم و جایگاه و پایگاه دروس تربیت اسلامی متمرکز کرد. وی با اشاره به سابقه‌ی یک صد ساله‌ی نظام تعلیم و تربیت در کشور، دلیل

نقدهای وارده را عدم توفیق در مدیریت دانش و تجربه توسط متولیان تعلیم و تربیت دانست و به اقدام صورت گرفته از سوی دانشگاه فرهنگیان در راستای بازنگری در سند طراحی کلان برنامه درسی تربیت معلم اشاره کرد و گفت:

در سال ۱۳۹۴ گروهی متشکل از برنامه ریزان درسی در دانشگاه فرهنگیان با رویکرد بازنگری در برنامه های درسی و پس از تشکیل جلسات متعددی، سند "طراحی کلان برنامه تربیت معلم" را تدوین کردند و بر همین اساس نیز برنامه های ۱۶ گانه درسی در دانشگاه فرهنگیان تغییر کرد. مدیرکل نشر و اطلاع رسانی علمی دانشگاه فرهنگیان در ادامه به توضیح این سند و چالش‌های اجرای آن پرداخت. وی با اشاره به مقدمه‌ی این سند و بیان عنصر طول عمر در برنامه درسی تربیت معلم؛ با تأکید بر تغییرات حاکم بر دانش آموزان و معلمان و ساختارهای اجرایی آموزش و پرورش، اولین نقد را بر عدم تغییر این برنامه با توجه به تغییر متغیرهای اصلی دانست و گفت: این برنامه به لحاظ کیفی در طراز تربیت معلم در نظام تعلیم و تربیت اسلامی نیست.

دکتر نامداری در ادامه به انتظارات مطرح شده در سند از دیدگاه اسناد بالادستی تحوُّلی پرداخت و مواردی همچون: " هویت حرفه ای پیوسته و تعالی گرا"، "برنامه درسی یکپارچه و شایسته محور"، "برنامه درهم تنیده با رویکرد تلفیق"، "دانشگاه فرهنگیان کانون تحقق مراتبی از حیات طیبه" از نگاه جامع و متوازن به همه سطوح تربیتی؛ اشاره کرد و نقد وارد بر سند را در دانش تلفیقی سازی برنامه درسی دانست. وی با اشاره به تعریف شایستگی محوری به عنوان یکی از رویکردهای حاکم بر برنامه درسی به ابعاد دیگر این رویکرد ها همچون تلفیقی بودن برنامه درسی، انعطاف پذیری، عملی گرایی نیز اشاره کرد و شایستگی را از ابعاد مختلف شایستگی های عمومی، موضوعی، تربیتی، تلفیق (دانش تربیتی و موضوعی)؛ نام برد و توضیح داد.

تقسیم بندی دروس عمومی، شامل علم تربیت، دروس پایه، تربیت موضوعی، به عنوان ساختار دروس دانشگاه فرهنگیان از دیگر محورهای اشاره شده در سخنرانی نامداری پژمان بود. دکتر مهدی نامداری پژمان، مدیرکل نشر و اطلاع رسانی علمی دانشگاه فرهنگیان بعد از معرفی برنامه درسی تربیت معلم دانشگاه فرهنگیان به طرح این سوال پرداخت که آیا برنامه درسی تربیت معلم؛ معلم در طراز جمهوری اسلامی تربیت می کند؟ و در پاسخ به این سوال به دوگانگی های برنامه درسی تربیت معلم اشاره کرد و تاکید کرد که این دوگانگی ها بر تربیت معلم اثر می گذارد. این دوگانگی ها را ناشی از "ساختار بندی و نوگرایی"، "تلفیقی بودن و گسستگی بودن ناظر بر کل جریان تربیت"، "عملی گرایی و عملی سازی"، "تخصص گرایی و غلبه دانش انباشه" دانست. و در پایان سخنانش بر تقویت تعاملات دانشگاه فرهنگیان و سازمان پژوهش تاکید کرد.

در بخش دوم این نشست، حجت الاسلام و المسلمین حجت الله عباسی، معاون دبیرخانه هماهنگی گروه های معارف تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان، گزارشی را با عنوان «دروس تعلیم و تربیت اسلامی در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان»، ارائه کرد و با اشاره به فلسفه شکل گیری دانشگاه فرهنگیان و اهمیت و نقش و جایگاه این دانشگاه در تربیت معلمان به این موضوع اشاره کرد که: نظام تربیت در هر کشوری، دارای یک مرکز ثقل است اما بدیهی است که اگر این مرکزیت با توجه به شأن و موقعیت آن

مورد توجه قرار نگیرد، مشکلاتی را به دنبال خواهد داشت. از این رو دانشگاه فرهنگیان نیز در کشور ما، یک مرکز راهبردی برای تعلیم و تربیت معلم و نسل های مختلف کشور ا به شمار می رود. معاون دبیرخانه هماهنگی گروه های معارف تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان به ماده ۲۳ اساسنامه تاسیس دانشگاه فرهنگیان اشاره کرد و در خصوص واحد های دروس تعلیم و تربیت اسلامی در دانشگاه فرهنگیان گفت: در حال حاضر ۳۵ واحد درسی مشتمل بر ۱۹ واحد دروس معارف دینی و ۱۹ واحد دروس تعلیم و تربیت اسلامی جزء برنامه درسی دانشجو معلمان این دانشگاه است که از سال ۱۳۷۴ دبیرخانه هماهنگی گروه معارف و تربیت اسلامی امور مربوط به این دروس را با هماهنگی و همکاری نهاد مقام معظم رهبری و معاونت آموزش دانشگاه راهبری می کند.

حجت الاسلام و المسلمین عباسی در ادامه درباره جزئیات دروس تربیت اسلامی در بخش های مختلف آموزشی توضیح داد و گفت: ساختار ۱۹ واحد درسی تربیت اسلامی شامل دروسی همچون، فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی، فلسفه تربیت رسمی و عمومی بر اساس اسناد و قوانین وزارت آموزش و پرورش، سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت، اخلاق حرفه ای معلم، تاریخ اندیشه در عمل تربیتی، آشنایی با تجارب و نقش تربیتی معلم از دیدگاه اسلام و اندیشه های تربیتی دفاع مقدس آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر و چالش ... است که در سه گرایش عمده شامل: گرایش های "فلسفه و نظام تربیت اسلامی"، "تاریخ تربیت اسلامی در میدان اندیشه و عمل"، "معلمی در اسلام" تقسیم بندی شده است.

وی با اشاره به آمار دانشجویان، اساتید و ظرفیت های کلاس های برگزار شده در هر سال تحصیلی در دانشگاه فرهنگیان از سازمان پژوهش دعوت کرد تا در پیشبرد اجرا و تربیت مدرسان همراهی کند.

حجت الاسلام و المسلمین عباسی با اشاره به تولید محتوای درسی برای دروس تربیت اسلامی در دانشگاه فرهنگیان گفت:

در دانشگاه فرهنگیان بالغ بر ۲۰۵۰ درس تدریس می شود که برخی از این دروس منبع تدریس ندارد و لذا از گروه های تالیف سازمان پژوهش دعوت می شود که در تولید محتوای درسی همکاری نماید.

وی به اقداماتی که می تواند زمینه همکاری های بیشتر میان سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی و دبیرخانه گروه معارف دانشگاه فرهنگیان را فراهم کند اشاره کرد و افزود: تولید محتواهای دروس؛ تربیت استاد و جذب متخصص برای تدریس، پشتیبانی های علمی و پژوهشی، نشریات تخصصی دانشگاه فرهنگیان، شبکه کشوری اساتید دانشگاه فرهنگیان، تولید محتوای الکترونیک، در حوزه آموزش و آینده پژوهی؛ بسترهای مناسب برای توسعه ی تعاملات دو دستگاه است.

عباسی پیشنهاد کرد اتاق فکری مشتمل بر اساتید هر دو دستگاه، مبادی همکاری و توسعه تعاملات را در محورهایی همچون؛ عملی سازی تربیت اسلامی و دانش تربیت اسلامی، تربیت دینی در مدارس، نیاز سنجی؛ بررسی نیازهای آموزشی مورد بررسی و نقد قرار دهند. در بخش سوم این جلسه حاضران به صورت حضوری و مجازی دیدگاه های خود را در قالب پرسش و پاسخ مطرح کردند.

وبینار مسئولان مجله «رشد برهان متوسطه دوم» برگزار می‌شود

این وبینار با حضور سرگروه‌های آموزشی و دبیران درس ریاضی دوره متوسطه دوم شهر تهران و شهرستان‌های استان تهران از سوی دفتر مجله رشد برهان متوسطه دوم برگزار می‌شود.

به گزارش واحد خبر و رسانه دفتر انتشارات و فناوری آموزشی با هدف تعامل و برقراری ارتباط بیشتر مجلات رشد با سرگروه‌های آموزشی و دبیران استان‌های کشور، سلسله جلسات و بیناری از سوی دفاتر مجلات رشد برگزار می‌شود.

در این راستا دفتر مجله رشد برهان متوسطه دوم اقدام به برگزاری نشست علمی سردبیر و اعضای هیئت تحریریه این مجله با سرگروه‌های آموزشی و دبیران درس ریاضی دوره متوسطه دوم شهر تهران و شهرستان‌های استان تهران نموده است. این نشست و بیناری با هدف همکاری سرگروه‌های آموزشی و دبیران درس ریاضی دوره متوسطه دوم با مجله رشد برهان، تبادل تجارب در زمینه کیفیت‌بخشی به مجله و تولید محتوای مجله در راستای تحقق سند برنامه درسی ملی برگزار می‌شود.

فصلنامه رشد برهان ریاضی دوره متوسطه دوم در هر شماره مطالب متنوعی در ارتباط با ریاضیات برای دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه دارد. این مجله دارای مقالات کمک آموزشی برای کمک به رفع نواقص کتاب‌ها و تکمیل مباحث آن‌ها و نیز مقالات دانش‌افزایی در ارتباط با این موضوعات است. همچنین مقالاتی حاوی مباحث جذاب مرتبط با ریاضیات مانند تاریخ و فلسفه ریاضی، معرفی مجلات، نرم‌افزارها و فیلم‌های مرتبط با دانش ریاضی، معرفی ریاضی‌دانان معاصر و قدیم ایران و جهان، داستان‌ها، لطیفه‌ها خواندنی‌های مرتبط با ریاضیات، جدول، سرگرمی و معما و... در این مجله منتشر می‌شود.

مانلی نورانی آشتیانی

**نشست علمی سردبیر و اعضای هیئت تحریریه
مجله رشد برهان متوسطه ۲ با سرگروه‌های و دبیران درس ریاضی
متوسطه ۲ آموزشی شهر تهران و شهرستان‌ها تهران**

زمان: دو شنبه ۱۴۰۰/۱۰/۲۷
ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۶:۰۰

<https://meet.oerp.ir/b/394-uk0-pk3-ehv>
کد دسترسی: 098565

موضوع:
همکاری با مجله، تبادل تجارب در زمینه کیفیت بخشی مجله
و تولید محتوا در راستای تحقق سند برنامه درسی ملی

ارتباط هرچه بیشتر با دانش‌آموزان و دبیران ریاضی دوره دوم متوسطه و علاقه‌مند کردن آن‌ها به مطالب جنبی ریاضی و دست به قلم شدن آن‌ها، یکی از اهداف اصلی مجله است. این نشست روز دوشنبه ۲۷ دی‌ماه ۱۴۰۰ از ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۶ برگزار خواهد شد. علاقه‌مندان برای شرکت در این جلسه اینجا کلیک کنند.

جشن نیکوکاری با شعار «عیدی برای همه»
زمستان ۱۴۰۰ | تهران

علاقمندان جهت انتشار مطالب خود اعم از چکیده، مقاله و یادداشت تخصصی مرتبط با حوزه تعلیم و تربیت، الگوهای تدریس، برنامه‌ریزی آموزشی و... آثار خود را حداکثر در دو صفحه A_۴ به تحریریه نشریه به نشانی oerp@chmail.com ارسال فرمائید. مطالب پس از بررسی منتشر می‌شود.

اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر | ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ | تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ | نمابر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: www.oerp.ir